

Suomen Tilintarkastajat ry on tilintarkastajia edustava edunvalvontajärjestö. Jäsenemme ovat tilintarkastuslain mukaisesti hyväksytyt HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastajat sekä tilintarkastusalan ja taloushallinnon asiantuntijoita. Tavoitteenamme on auttaa tilintarkastajien ammattikuntaa menestymään sekä tuomaan lisäarvoa elinkeinoelämälle ja yhteiskunnalle. Taloudellista raportointia ja alan käytäntöjä edistämällä olemme mukana rakentamassa perustaa suomalaisen yhteiskunnan kilpailukyvyille ja hyvinvoinnille. Yhdistykseen kuuluu yli 90 % tilintarkastuslaissa määritellyistä tilintarkastajista.

Suomen Tilintarkastajat ry on antanut alla olevan lausunnon Lausuntopalvelu.fi-portaalissa olevan lomakkeen mukaisesti. Tämä on annetun lausunnon tiivistelmä. [Lausunto on kokonaisuudessaan nähtävillä Lausuntopalvelu.fi-sivustolla.](#)

Asia: VN/4271/2025

Tilinpäätöstietojen digitaalista rekisteröimistä koskevan lainsäädännön valmistelussa huomioonotettavat seikat

Suomen Tilintarkastajat ry (ST) kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle Tilinpäätöstietojen digitaalista rekisteröimistä koskevan lainsäädännön valmistelussa huomioonotettavat seikat

Taustamuistioon perustuvat oikeudelliset ja tarkoituksenmukaisuuskysymykset

Suomen Tilintarkastajat ry (ST) kannattaa esitystä, jolla edistetään tilinpäätösten digitalisointia, rakenteellisuutta ja koneluettavuutta. Taloustiedon digitaalisuudesta on puhuttu pitkään ja myös se tosiseikka on tunnustettu, että se etenee kovin hitaasti ilman lainsäädännöllistä pakkoa. Tämä johtuu pääosin siitä, että tilinpäätösten digitalisoinnin osalta hyötyjä on lähtökohtaisesti joku muu kuin digitilinpäätöksen laatimisvelvollinen yritys itse. Tosin siitäkin on jo havaintoja, että myös rakenteisen tilinpäätöksen laatija itse hyötyy digitilinpäätöksestä ja siihen liittyvistä prosessimuutoksista.

Haluamme kuitenkin kiinnittää huomiota seuraaviin seikkoihin, jotka mielestämme on tarpeen huomioida lainsäädännön valmistelun yhteydessä.

Tekniset valmiudet tilinpäätöksen ilmoittamiseksi digitaalisessa muodossa on syytä saada kuntoon ennen kuin ilmoittamisesta tulee velvoittavaa. Nykytilanteessa tekniset valmiudet tilinpäätöksen ilmoittamiseen digitaalisessa muodossa ovat vajavaiset: ainoastaan yksi ohjelmistotoimittaja (Fennoa) mahdollistaa tilinpäätöksen ilmoittamisen digitaalisessa muodossa PRH:n rajapinnan avulla. Muissa ohjelmistoissa tilinpäätös on ensin muunnettava jollain muulla tavalla digitaaliseen muotoon.

Lisäksi moni kirjanpitovelvollinen laatii tilinpäätösdocumentin muulla tavoin kuin kirjanpitojärjestelmässä (usein Excelissä), esimerkiksi silloin, kun yhteisö laatii konsernitilinpäätöksen. On myös huomioitava, ettei kaikissa kirjanpito-ohjelmissa ole

sisäänrakennettua toimintoa tilinpäätösdokumentin muodostamiseksi, jolloin tilinpäätösdokumentti on aina laadittava järjestelmän ulkopuolella.

Nykyisellään ei myöskään vielä ole teknistä ratkaisua eri taksonomioiden yhdistämiseen samassa tilinpäätösdokumentissa tilanteessa, jossa yhteisö laatii konsernin tilinpäätöksen IFRS:n mukaan ja emoyhtiön tilinpäätöksen FASin mukaan. Tämä koskee kaikkia niitä tilanteita, joissa on käytössä eri taksonomioita (esimerkiksi kestävyystaksonomia tulevaisuudessa).

Lakiesityksessä jätetään myös merkittäviä asioita ratkaistavaksi PRH:n päätöksessä. Päätöksen sisällön tulisi olla saatavilla ja kommentoitavissa hyvissä ajoin ennen lainsäädännön tuloa velvoittavaksi, jotta tilinpäätöksen ilmoittamiseen digitaalisessa muodossa pystytään valmistautumaan teknisesti. Nykytilanteessa kommentointi on väistämättä osittain vajavaista ja teknisiin ratkaisuihin on vaikea valmistautua, koska PRH:n päätöksen sisältö ei vielä ole tiedossa.

Nykyisillä teknisillä valmiuksilla tilinpäätöksen ilmoittaminen digitaalisessa muodossa aiheuttaa ylimääräistä hallinnollista taakkaa ja kustannuksia, jotka ovat etenkin pienille yhteisöille mittavat digitilinpäätöksestä saatavaan hyötyyn nähden. Ehdotamme sen vuoksi soveltamista koskevien kokorajojen lisäämistä lakiesitykseen siten, että velvollisuus tilinpäätöksen ilmoittamisesta digitaalisessa muodossa koskisi ainakin alkuun pelkästään suuria yrityksiä. Ehdotettua käyttöönottojärjestystä puoltaa myös se, että suuremmilla yhteisöillä on paremmat resurssit ja valmiudet muutosten tekemiseen, ja niiden yhteiskunnallinen merkitys yksittäisinä toimijoina on suurempi (verot ja muut maksut, yleisön kiinnostus, työllistäminen ym.). Toisaalta niiden tilinpäätökset ovat monimutkaisempia liitetietoineen, rahoituslaskelmineen ja konsernitilinpäätöksineen kuin pienten yhtiöiden, mikä lisää vaatimuksia taksonomialle ja tarvetta sen laajentamiselle.

ST:n näkemyksen mukaan pitkällä aikavälillä tulisi kuitenkin myös pienet ja mikroyritykset velvoittaa rakenteisen tilinpäätöksen laatimiseen ja rekisteröimiseen. Ensin tulee kuitenkin kerätä kokemuksia suurten ja keskiuurten yritysten raportoinnista, ja arvioida sen jälkeen asiaa riittävän laajasti.

Vaihtoehdoksi rajapinnalle on tarjottu selainpohjaista muunninpalvelua, jonne tilinpäätöstiedot viedään ensin manuaalisesti, ja joka sen jälkeen muuntaa tilinpäätöksen digitaaliseen muotoon. Muunninpalvelu ei itsessään toimisi ilmoituskanavana, vaan se ainoastaan muuntaisi tilinpäätöksen digitaaliseen muotoon. Näkemysemme mukaan muunninpalvelun käyttö ei kuitenkaan olisi täysin ongelmaton, sillä se tuo tilinpäätöstiedot ilmoittavalle taholle ylimääräistä manuaalista työtä, ja lisää myös inhimillisen virheen riskiä.

Sähköisesti ilmoitettavan tilinpäätösasiakirjan todistusarvo

Lausuntoesityksessä todetaan, että tietoteknisistä syistä sähköisesti ilmoitettavat tilinpäätösasiakirjat olisivat todistusarvoltaan jäljennöksiä, kuten nykyisinkin

kaupparekisterille toimitettavat. Viimekätinen todistusvoima jäisi asianomaisen oikeushenkilön itsensä toimesta säilytettävälle tilinpäätösasiakirjoille, jotka on allekirjoitettu asianmukaisesti joko sähköisesti tai fyysisesti.

Esitys johtaisi siihen, että yrityksillä olisi kaksi erillistä tilinpäätösversiota: virallinen allekirjoitettu tilinpäätös ja tämän digitaalinen kopio. Hankkeen lopullisena, pidemmän aikavälin tavoitteena tulisi olla, että mikäli yhtiö on velvollinen rekisteröimään digitaalisen tilinpäätöksen, olisi se myös yhtiön virallinen tilinpäätös, eikä päällekkäistä raportointivelvollisuutta näin muodostuisi. Tämä edellyttää kuitenkin riittävien valmiuksien rakentamista digitaalisen tilinpäätöksen allekirjoittamiseen ja rekisteröintiin. Käytännön syistä, jotta tekniset valmiudet voidaan rakentaa, pidämme välttämättömänä, että ensi vaiheessa virallinen tilinpäätös on erillinen allekirjoitettu dokumentti, ja digitaalinen tilinpäätös on todistusarvoltaan jäljennös. Kun valmiudet ovat riittävät, on perusteltua laatia vain yksi virallinen tilinpäätös, joka on digitaalinen.

Aikataululliset kysymykset

Virkavalmistelussa on hahmoteltu alustavasti, että tarkoituksenmukainen aikataulu sähköiseen ilmoittamiseen siirtymiselle olisi, että lakisääteiseen tilintarkastukseen velvolliset oikeushenkilöt ilmoittaisivat tilinpäätöksensä sähköisessä muodossa 1.1.2027 ja sen jälkeen alkavilta tilikausilta ja oikeushenkilöt, jotka eivät ole velvollisia lakisääteiseen tilintarkastukseen 1.1.2028 ja sen jälkeen alkavilta tilikausilta.

Tuemme ehdotuksen tausta-ajatusta siitä, että siirtymää digitaaliseen tilinpäätösraportointiin on tarpeen vauhdittaa lainsäädännön avulla. Tavoiteltua kehitystä ei ole saavutettu markkinaehtoisesti, joten sääntelytarve on tunnistettu. Pidämme kuitenkin perusteltuna, että muutoksessa edetään vaiheittain sitä mukaa kuin tekniset valmiudet kehittyvät, jotta minimoidaan riski täysin virheellisten tilinpäätösten päätymiseen viranomaisrekisteriin. Ehdotettu aikataulu on näkemyksemme mukaan liian optimistinen, kun huomioidaan nykyiset valmiudet ilmoittaa tilinpäätös digitaalisessa muodossa. Mielestämme olisi tarpeen ensin määritellä digitaaliseen merkitsemiseen liittyvät tekniset vaatimukset, arvioida riittävällä tavalla edellytykset merkitsemisen toteuttamiselle ehdotetulla tavalla, ja vasta jälkeen tehdä aikataulua koskevia päätöksiä.

Lausunnonantajan muut mahdolliset näkökohdat ja huomiot hankkeesta

Taustamuistiossa esitetyt kehityskustannukset rajapinnan rakentamiselle ohjelmistoon ovat noin 8 000 euroa järjestelmää kohti. Näkemyksemme mukaan esitetty kustannusarvio ei välttämättä anna realistista kuvaa todellisista kustannuksista, sillä arvio on tehty ohjelmistoista, joihin rajapinnan rakentaminen on suhteellisen yksinkertaista. Mikäli järjestelmässä ei ole toimintoa tilinpäätöksen muodostamiseen, tai kyseessä on monimutkainen, kustomoitavissa oleva järjestelmä, on odotettavissa, että rajapinnan rakentamisen kustannukset ovat taustamuistiossa esitettyä arviota suuremmat.

S	SUOMEN
T	TILINTARKASTAJAT

Haluamme lisäksi kiinnittää huomiota olemassa olevaan ongelmaan kaupparekisteriin rekisteröityjen tilinpäätöstietojen ja muiden kaupparekisteritietojen puutteellisuudesta. Nykyisellään kaupparekisteriin rekisteröityihin tilinpäätöksiin liittyy usein laajojakin sisällöllisiä virheitä ja puutteita. Rekisteröity tilinpäätös saattaa sisältää esimerkiksi vain tuloslaskelman ja taseen, mutta siitä puuttuu näiden liitetiedot, taikka tilintarkastuskertomus on jäänyt liittämättä tilintarkastettuun tilinpäätökseen. Se, että jatkossa tilinpäätökset toimitettaisiin digitaalisesti ei siis välttämättä yksin riitä korjaamaan tilinpäätösten sisällöllistä vajavaisuutta. Pidämme tärkeänä, että tilinpäätösten digitaalista rekisteröintiä koskevan hankkeen yhteydessä kiinnitetään riittävää huomiota myös tilinpäätösten laatuun ja sisällölliseen oikeellisuuteen, jotta digitaalisesti rekisteröityjä tilinpäätösten luotettavuus voidaan varmistaa ja että niitä voidaan hyödyntää päätöksenteon pohjana.

Hankkeen edetessä pidämme tärkeänä myös sitä, että viranomaistoiminnassa panostetaan riittävästi myös yritysten ohjeistukseen ja muuhun viestintään muutoksen edellyttämistä toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista.

Helsingissä 22 päivänä huhtikuuta 2025

SUOMEN TILINTARKASTAJAT RY

Osmo Valovirta
Hallituksen puheenjohtaja

Sanna Alakare
Toiminnanjohtaja

Saila Vartia
2025-04-30 04:08:00

Lausuntopalvelu.fi:ssä allekirjoittajana
Risto Ruuska